

A. N. Masarowitsch: Grundlagen der regionalen Geologie der Erdteile.

Deutscher Verlag der Wissenschaften Berlin, 1958. 17,5 × 24 cm. 530 s., 128 fig., 43 paleogeografiske og strukturtektoniske kort. Pris DM 52,—.

Bogen, der er en oversættelse fra russisk, er en virkelig gennemgang af jordens geologiske udviklingshistorie, idet den behandler alle 5 verdensdele hver for sig, og, hvad der er særlig værdifuldt, også verdenshavene, der næsten aldrig omtales i de almindelige gængse hånd- og lærebøger. Den er særdeles velskrevet efter paleogeografiske synspunkter med beskrivelse af faciesudviklingen inden for de forskellige perioder i de forskellige områder. Af forsteninger omtales kun de vigtigste ledeforsteninger, der er nødvendige for den stratigrafiske correlation.

Forfatteren synes fortrinsvis at bygge på den ældre håndbogs litteratur og har visse steder misforstået denne. Således hedder det, at siluren i Oslofeltet begynder med brandskifer med dictyonema, men Oslofeltets sorte dictyonemaskifer er en alunskifer helt forskellig fra den estniske kuckersit, der også er væsentlig yngre. Oslofeltets lavaer henregnes mærkelig nok til Devon, skønt de planteførende lag under dem ganske rigtigt henføres til Perm.

Udviklingen i Baltikum og NV Europa er meget sparsomt behandlet, og om ikke direkte forkert så dog fremstillet på en sådan måde, at den kan give anledning til misforståelse.

I behandlingen af verdenshavenes geologi ses det, at den russiske originaludgave allerede er kommet i 1952, idet de senere resultater af de amerikanske og russiske ekspeditioner i Det nordlige Ishav ikke er kommet med.

Kaj Hansen.

A. Austin Miller and M. Parry: Everyday Meteorology. Hutchinson, London.

1958. 270 s. 15 × 23 cm. Pris 30 sh.

I indledningen til bogen angives dens formål at være: et forsøg på at lære læseren at bruge vejrkortene eller i det mindste at få forståelse af, hvordan fagmanden bruger dem. Bogens karakter må som følge heraf være populær, men med den letlæselige form indgives der læseren næsten ubemærket et omfattende stof til forståelse af vejrudviklingen og vejrliget.

Det første afsnit giver korte oplysninger om indretningen af mindre meteorologiske stationer og teknikken i forbindelse med indsamlingen af det meteorologiske stof. Hovedafsnittet behandler luftmasserne, deres egenskaber og inddeling i hovedtyper, samt frontregionerne på overgangen mellem de vekslende luftmasser. I et senere afsnit anvendes denne opdeling af vejret i forskellige typer til en beskrivelse af, hvad forfatterne kalder »World weather types«. Det omfatter vejret i de ækvatoriale egne, på passateksponerede kyster og øer, i savanneregionerne, i monsunområder, i det mediterrane område m. fl. I dette afsnit sporer man Austin Millers tidligere forsøg på at bruge luftmasserne som inddelingsgrundlag inden for klimatologien. Derigennem skulle man få en ret sigende opdeling af Jordens overflade i klimatiske regioner – såvidt opgaven overhovedet er mulig.

De sidste kapitler er helliget beskrivelsen af lokale forholds betyd-

ning for vejret og forskellige måder, hvorpå vejret griber direkte og stærkt ind i menneskelivet (storme, heftige regnskyl, tørke, pludselig frost, det særlige britiske problem med »smog« o.s.v.). Det synes at være lykkedes at popularisere store dele af den nuværende viden inden for meteorologien, og der er her et let tilgængeligt stof for den meteorologisk interesserede geograf.

Kr. M. Jensen.

James A. Taylor and R. A. Yates: British Weather in Maps. MacMillan & Co. Ltd. London 1958. 15 × 22 cm. 256 s. Pris 21 sh.

I de senere år er man gået mere og mere bort fra de hidtil anvendte klimainddelinger, der er baseret på middelværdierne for de enkelte klimaelementer. Som erstatning herfor opstilles nye, såkaldt genetiske klimasystemer på grundlag af luftmassernes oprindelsesområder og bevægelser. Dette kræver imidlertid først en indgående analyse af luftmasserne over hver enkelt region efter de synoptiske vejrkort. Fra tysk side har meteorologerne gjort et stort arbejde på opstillingen af vejrligssituationer – Grosswetterlagen – på grundlag af sådanne undersøgelser. Denne bog er imidlertid et af de første bidrag skrevet af geografer, og den er tænkt som lærebog i De britiske Øers klima for britiske geografi-studerende.

Først indføres man i den almindelige terminologi med hensyn til luftmasser og vejrkort. Derpå gennemgås typiske vejrkort for De britiske Øer visende indbrud af ensartede polar- og tropikluftmasser opdelt efter disse luftmassers bane over kontinentale eller maritime strøg. Senere følger kort over cyklonale og anticyklonale vejr-situationer af forskellig karakter, og man får således en analyse af ialt 20 typiske vejrkort. For hvert eksempel findes yderligere specialkort over temperaturfordeling, skydække, lufttryk, vindstyrke og -retning m. m. samt en tekstmæssig gennemgang, hvor de karakteristiske træk fremføres. Eksemplerne er taget fra årene 1950–57, og bag i bogen er yderligere angivet en række datoer for vejrkort, der tydeligt viser lignende vejr-situationer. Da man her i landet er underkastet næsten de samme luftmasser, og da vejret over De britiske Øer i mange tilfælde danner en forløber for det hjemlige, kan bogen i høj grad anbefales som grundlag for studier også af Danmarks vejrlig.

Kr. M. Jensen.

B. P. Alissow, O. A. Drosdow, E. S. Rubinstein: Lehrbuch der Klimatologie. Deutscher Verlag der Wissenschaften, Berlin, 1956. 536 s. + bilag, 17 × 23 cm. Pris DM 45,—.

B. P. Alissow: Die Klimate der Erde (Ohne der UdSSR). Samme forlag. 1954. 277 s. 17 × 23 cm. Pris DM 17,—.

De to foreliggende bøger er udkommet i Sovjetunionen henholdsvis 1952 og 1950 og senere oversat til tysk. I den første får man en systematisk gennemgang af klimatologi-ens enkelte arbejdsområder, og hele bogens form og opsætning minder meget om mellemkrigstidens tyske litteratur inden for klimatologien. En del af figurmaterialet synes også